

Dubbskadeexkursion den 22 juni ●●●●●●●●

VMF Qberas tekniska kommitté lyfte hösten 2004 problemställningen kring avverknings-skador till VMF Qberas styrelse, utifrån det faktum att det i samband med virkesmätningen noterats en gradvis ökande frekvens av dubbskador.

Dessutom har det konstaterats att uppmärksamheten på skadorna varierat vid olika mätplatser och att gällande regelverk kring avdrag för avverknings-skador togs fram vid en tidpunkt då detta problem var avtagande till följd av att koniska matarvarsar var på väg ut ur marknaden.

Styrelsen betonade att det allmänt är av stor vikt att VMF följer givna instruktioner men tillsatte samtidigt en arbetsgrupp med uppdrag till parterna att se över aktuella regler och rekommendationer kring avverknings-skadorna. Gruppen har bestått av Sture Karlsson, Weda, Lennart Stenquist, Stora Enso, Bengt Algots-son, Mellanskog och Anders Rixon, VMF Qbera. Dessa har sedan hösten 2004 sammanträtt vid flera tillfällen för att diskutera problemen.



forts "Dubbskadeexkursion" sid 4 ►

U r i n n e h å l l e t :

- Vd har ordet 2
- Åke Jansson
-50 år i branchen 3
- Ny mätplats i Karlstad 4
- Arbetsmiljö 5
- Utbildning med kvalitet 6
- Stämma 2005 7
- MO Karlstad 8 - 9
- Chefer studerar
virkesmätning i Kanada 11
- Reseskildring 12-13
- VMF-kryzz 1/2005 15
- Personalsidan 16

Tävlingsdax ! Tävlingsdax ! Tävlingsdax !

"Bästa VMF-bild"

>Fototävling med VMF-anknytning<



Bidraget är insänt
av Håkan Karlsson
som med sin kamera
fångade detta hung-
riga rådjur.



Konsumentverket
rekommenderar
en till sex
brödskeivor
om dan!!!

Vi uppmanar er än en gång att skicka in roliga historie- och fotobidrag till hbl@gepdesign.se
Årets bästa bidrag belönas med var sitt fluffigt duntäcke.

Detta nummers historiebidrag hittar du på sidan 15!

► VD har ordet

Stormen som skakade om i virkesmarknaden

Den 8:e januari i år drabbades södra Sverige av stormen Gudrun, som innebar den värsta stormfällningen i mannaminne. Händelsen har rört om ordentligt i virkesmarknaden i framförallt Sydsverige, men påverkar i hög grad även virkesflödet i vårt område.

MOBILISERING I SYD

Efter den inledande bestörtningen kring händelsen, där många skogsägare fick se stora delar av sitt skogliga livsverk fördärvat, drogs en enorm avverkningsapparat igång med resurser från när och fjärran. Efter hand visade det sig att transportkapaciteten, såväl med bil som järnväg, blev den stora flaskhalsen i arbetet med att ta rätt på

virket efter stormen. Virkesmätningen kom också snabbt i fokus och VMF Syd fick det delikata uppdraget att utöver sina normala uppdrag klara av mätningen av allt virke som skulle lagras vid tillfälliga terminaler eller skeppas ut med båt vid ett antal hamnar på ost- och västkusten.

Kollegerna i Syd har gjort en fantastisk insats under våren innebärande bl a att man byggt upp ca 60 tillfälliga mätplatser och anställt ca 120 nya virkesmätare. För att klara mätningen av det stora virkesflödet har även vissa tillfälliga förändringar av sortimentsregler och mättningsbestämmelser gjorts.

HUR HAR DETTA PÅVERKAT OSS I VMF QBERA?

Ganska snart efter att man konstaterat skadornas omfattning kom en förfrågan från VMF Syd till de andra virkesmätningssammanslagningarna i Sverige och Norge om möjligheten att låna in personal, i första hand under våren. Inom VMF Qbera gjordes omgående en överenskommelse med de anställda kring tillfällig tjänstgöring i södra Sverige och ett avtal om personalutlåning gjordes mellan Syd och Qbera. Från början av mars har vi haft Qbera-personal på plats vid ett 20-tal hamnar

och terminaler. Den största arbetsplatsen för Qbera-folket har varit terminalen i Nässjö men även vid västkushamnarna i Halmstad, Falkenberg och Varberg har vi varit tungt bemannade. Under varje vecka har

15-18 av våra mätare varit verksamma i Syd och totalt har ca 75 av våra mätare provat på jobbet som stormmätare södra Sverige.

Eftersom mycket av stormvirket hamnar vid industrier och sågverk i vårt verksamhetsområde, till stor del som "importbåtar" vid kustindustrierna och som tågset i inlandet, har merarbeten även uppstått här hos oss. För att klara situationen med merarbeten på hemmaplan samtidigt som vi ställt upp för Syd, så har vi fått ta in extraresurser, bl a har flera "unga" pensionärer återinkallats i tjänst. *Jag vill rikta ett stort tack till alla; mätare och arbetsledning, som på olika sätt ställt upp för att klara den arbetssituation vi haft i vår. Många har gjort stora extraordinära insatser, såväl på bortasom hemmaplan!*

Hur virkesmarknaden kommer att se ut under slutet av 2005 kan man bara spekulera kring. Det finns många åsikter kring detta men helt klart är att mönstret inte kommer att se ut som vi är vana med inom virkeshandeln. Hur det sedan blir får tiden utvisa.



Anders Rixon



VD Anders Rixon

Ansvarig utgivare: Anders Rixon

MEDARBETARE



Redaktör:
Siv Julin Hurtig
Telefon: 023-456 72
e-post: siv.julin.hurtig@vmfqbera.se



Redaktionsekreterare:
Gun Westlund
Telefon: 023-456 74
e-post: gun.westlund@vmfqbera.se



Lokalredaktörer:
Katarina Lindqvist, MO Söderhamn
Telefon: 0651-222 70
e-post: katarina.lindqvist@vmfqbera.se



Owe Kilström, MO Torsby
Telefon: 023-456 22, 070-689 72 11
e-post: owe.kilstrom@vmfqbera.se



Maria Östlund, MO Borlänge
Telefon: 0247-220 68
e-post: maria.ostlund.@vmfqbera.se



Leopold Johansson, MO Gävle
Telefon: 070-331 05 68
e-post: leopold.johansson@vmfqbera.se



Jonas Alpsten, MO Karlstad
Telefon: 054-83 16 35, 070-215 27 53
e-post: jonas.alpsten@telia.com



Jerry Myrén, MO Karlstad
Telefon: 0550-321 18, 070-865 24 53
e-post: jerry.myrén@vmfqbera.se



Bengt Lundberg, MO Norrköping
Telefon: 023-456 62, 070-331 36 20
e-post: bengt.lundberg@vmfqbera.se

Qrumeluren
VMF Qbera
Box 1935
791 19 FALUN
Telefon: 023-456 72, 456 74
Telefax: 023-456 09
e-post: qrumeluren@vmfqbera.se

Några ord från redaktionen

Ytterligare en sommar och semester har passerat och det är dags för årets andra Qrumelur. Förhoppningsvis har alla haft det skönt vare sig man nu hade tur och passade in semestern under de varma veckorna i början av juli eller perioden därefter, när temperaturen var lite mer normal och tillät även andra aktiviteter än sol och bad.

MO-serien fortsätter och den här gången får vi följa med Jonas och Jerry på en resa genom hela MO Karlstad. En intressant resa med uppehåll på många platser utlovas. Vi rapporterar också vidare om utvecklingen på den nya mätstolen för stockmätstationer. Den finns just nu som en prototyp och fortsatt arbete kommer att ske under hösten, så fler rapporter kommer i ämnet.

Det är mycket om virkesmätning i det här

numret. Dubbskador, ett mycket aktuellt ämne, inleder på första sidan, Leopold rapporterar från kvalitetsorganisationens utbildning i mätramarnas möjligheter och VMF-cheferna berättar om sina erfarenheter från en studieresa i Kanada. MAS-projektet är nu nära sin fulländning och Tonny informerar om läget i nya mättningsinstruktioner.

Är ni intresserade av reseskildringar så lovar jag att vi har en jättebra sådan. Whisky och trädgårdar handlar det om, mer säger jag inte utan läs själva om Daniels resa i Skottland. Lite utöver det vanliga.

Och sist men inte minst har vi "jollat"! Åke Jansson fortsätter medverka i Qrumeluren. Som nybliven pensionär har han nya erfarenheter att delge oss i sin alldeles personliga tapping. Tack för det, Åke!

Siv Julin Hurtig

ÅKE JANSSON, med 50 år i branschen!!!

Att Åke har gått i pension har ingen som läser Qrumeluren missat. Han påstår att han tränar på att vara pensionär! Det tror jag bara är "joll".

Jag hälsade på Åke i hans lägenhet i Glada Huddik en vacker vårväll. Att komma hem till Åke är som att komma in i ett ... Ja, som i ett hem, ett hem fyllt av aktiviteter lite över de vanliga, tror jag. Åke har under årens lopp underhållit oss på firmafester och dylikt men hans konstnärliga åder sitter också i en enorm fingerfärdighet. I sitt förra hus hade han byggt upp ett helt landskap runt sin elektriska järnväg. Eftersom huset blev sålt, fick han montera ner allt men delar finns kvar, t ex ett bergigt landskap på köksväggen där tågen står uppställda i en nisch.

Jag studerar ett glasskåp med en komplett liten cirkus och Åke berättar att han målat allt själv, vagnar och alla emblem. Då går det upp för mig att även kylskåpsmagneterna är "hemgjorda", små flata stenar med miniatyr-landskap (finns det så små penslar?).

JOBBET DÅ?

Åke växte upp i Hedvigsfors, Bjuråker. Som 15-åring började han åt Iggsundsbruk. I början var det dagsverken, röjning, stämpling, tumma och stuka. Han tjänade då 10,50 kr/dag. Sedan blev det tumning på sjöarna i många år tillsammans med Pelle Hedlund. 1964 fick Åke så gott som order att börja på mätningen på Håstaholmen, vilket han inte var så pigg på, van att vara ute i skog och mark som han var. 1966 var det dags att flytta igen, nu till Strömsbruk där han började jobba för Ljusnans virkesmätningssällskap.

På Strömsbruk blev Åke kvar i 23 år och 5 månader innan det lades ner



Åke Jansson vid en av sina samlingar.

och han flyttade till travmätningen på Iggesund. Åke har trivts bra med både jobb och arbetskamrater, men nu den sista april mätte han in sin sista bil.

LEVNADSKONSTNÄR OCH SAMLARE

Så var det det här med att bli pensionär. Bara för att han slutar att mäta så tror jag inte han slutar med det andra han har pysslat med, för Åke sitter inte bara och målar. Nä, han samlar också på saker. 6500 pennor från jordens alla hörn har han, gamla plåtburkar är också en passion. De står uppställda i en specialhylla, som Åke naturligtvis har snickrat ihop själv. Ja faktum är att hyllan växer tillsammans med burksamlingen. Åke hoppas att han nu ska få mer tid att sitta på auktioner och vänta ut de finaste klenoderna.

Modellbilar i skala 1:18 står uppställda i vackra glasskåp lite överallt i lägenheten. Jag kan inte låta bli att fråga:

–"Ska du bo kvar?" Jag vet att han har sin käresta uppe i Piteå. –"Jo!", Åke tänker bo kvar. Han har sina barn i Hudik och han trivs bra, men visst, nu kan hans resor till Piteå bli lite längre.

Jag tror inte att Åke blir någon sur gubbe, det ser jag som en omöjlighet. Han strövar nog omkring på havsstranden och letar vackra trästycken som havet slipat. De tar han hem och gör vackra väggprydnader av. Och fotografierna! Kort som han naturligtvis har ramat in själv. Bilder på vågor som piskar mot klippor, hav som sköljer över fyrar, kort som riktigt tog andan ur mig. Jag tror och hoppas att Åke inte slutar med allt detta och helt ägnar sig åt korsord som en vanlig pensionär.

Text och foto: Katarina Lindqvist



Manusstopp
nästa nummer
 (nr 3/2005)
21 oktober



Åkes modell av en hel cirkus i miniformat som han byggt och målat själv.

"FÖR VARJE MINUT SOM DU ÄR ARG, FÖRLORAR DU 60 SEKUNDER AV GLÄDJE"

MAS PROJEKTET

MAS projektet (mobil automatisk stickprovsmätning) snurrar vidare, om än lite försenat. Undertecknad och Anders Persson besökte LogCon Hortinorr i Nyland, som ansvarar för produktionen, i slutet av juni. Även VMR, VMF Nord samt Dick Söderström, entreprenör, och Jimmy Söderström, virkesmätare, deltog vid besöket.



Under de närmaste veckorna kommer hydraulik och elektronik att kopplas ihop. Planen är sedan att mekaniken och test av datainsamlandet kommer att ske under sommaren. Om allt går som vi hoppas, kommer anläggningen att köras ned till Korsnäsverken under augusti för test – då i första hand av volymen på enskilda stockar. Än så länge finns en del frågetecken för hur bl a bedömning av bark skall ske – via bedömning av barkavdragsprocent på trave eller mätning av stickprov av stockändar samt om vi skall använda oss av topp-rot formel för volymbekräkning eller mätramens fysiska volym (sektionskubering).

När allt fungerar, hoppas vi att komma igång med mätning av hela stickprovstravar och då genomföra tidsstudier, test av volymbestämning, test av olika pb-ub alternativ samt vrakning. Fortsättning följer.

Text och bild: Fredrik Hansson

Ny mätplats i Karlstad

Karlstad kommun äger värmeverket Heden, som producerar fjärrvärme och el. 1992 var flispannan och vågstationen klar, flispannan förbrukar ca 37 ton flis/timme och tillsammans med soppannan ersätter den 44 000 m³ olja/år.

Cirka 70 % av stadens hushåll är anslutna. – ”Förr värmdes staden med olja, nu med biobränsle”, säger en anställd. Flispannan eldas med bark, torrflis, spån, grot (grenar och toppar) och rötved.

VÅGSTATION

Christer Hildén, som anställdes på Qbera -89, har tidigare varit placerad på Ulvsby trä, Norsälven, och Gruvöns såg. Han började mäta på Heden i november-04 och fortsätter till april-05. Det är under den tiden som flispannan går, den står sedan still under sommaren. – ”Jag tycker det är positivt att byta arbetsuppgifter, man får nya vyer och inblick i hur kringliggande verk-



Christer mäter flis, flissonden syns bakom.

Utvägning, observera engångsformar.

samheter fungerar. Mätstationen är mycket ändamålsenlig och är den bästa jag sett för detta i sitt slag”, säger Christer.

MÄTNING

Arbetet sker i tvåskift, öppettid 06-00, med en bemyndigad mätare plus Christer, som är inhyrd från Qbera. Torrhaltsprov tas på alla leveranser, vissa volymmäts och redovisningen går över SDC. Det som är speciellt är provtagningsanläggningen. En sond på travers går över bil och släp, väljer slumpmässigt ut provställe och djup, kommer upp med en lagom mängd flis, som sedan töms i hinken. Denna typ av anläggning finns bara på cirka 5 % av verken i Sverige.

Fritiden ägnar Christer gärna åt familj, matlagning, hundpromenader, badminton och arbete i Aktiespararnas förening.

Text och foto: Jonas Alpstén

forts från sid 1 ”Dubbskadeexkursion”

Gruppen beslöt bl a att genomföra en exkursion i Färila på nämnda tema och där titta på avverkning i skogen, studera förutsättningarna för partibedömning vid sågverk samt demonstrera de instruktioner och metoder som tillämpas inom VMF Qbera.

Intresset för exkursionen visade sig vara mycket stort och totalt deltog 47 personer under exkursionen med representanter från arbetsgruppen med sina respektive tekniska chefer/apteringsspecialister, Skogforsk, maskintillverkarna, sågverksnäringen samt VMR.

I programmet ingick även en diskus-

sion kring hur skadorna värderas på sågad vara, vad det kostar att arbeta med skonsammare teknik och hur ny teknik kan förena kraven på skadefritt virke och hög produktivitet.

Dagen avslutades med en paneldiskussion för hur man skall gå vidare. Arbetsgruppen kommer bl a att arbeta vidare med att undersöka möjligheterna till att eventuellt differentiera prisavdraget mellan olika timmersortiment. Skogforsk har dessutom fått i uppdrag att genom studier av vanliga matarvalsar från olika tillverkare kartlägga vilka skador som kan förväntas.

Detta skall sammanställas i en mall som kan användas av virkesmätare eller andra intressenter för att på ett snabbt och enkelt sätt kunna avgöra vilka virkespartier man bör fokusera resurser på att skadeklassa.

Vidare kommer VMF Qbera att tillsammans med Skogforsk ta initiativ till att skapa ett nätverk bland parterna och maskintillverkarna i syfte att påverka utvecklingen av aggregat, arbetssätt och uppföljningsmodeller.

Ett stort tack riktas till Mellanskog som hjälpte till med en rad praktiska frågor.

Text och foto: Fredrik Hansson

Arbetsmiljö stockmätningsstationer

Högt genomflöde, minskande avbrott i mätningsarbetet och stor förekomst av ensamarbete på stockmätningstationerna har föranlett ett behov av att särskilt se över arbetsplatserna för stockmätarna.

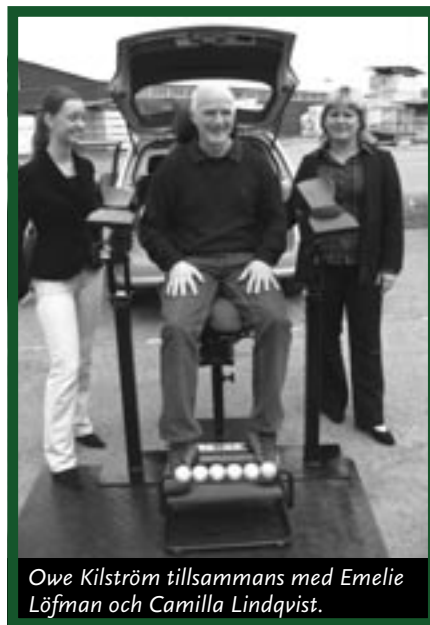
Målet med den nya arbetsmiljön är att möjliggöra varierad arbetsställning för virkesmätarna och därigenom minska risken för belastningsskador (framförallt axlar och nacke), något som vi sett tendenser till att öka under senare tid. Detta kommer i sin tur kunna leda till lägre ohälsotal och därigenom minskade kostnader för oss och våra uppdragsgivare

Vidare har ambitionen varit att med tillgänglig intern och extern sakkunskap kartlägga alternativ för utformning av stockmätarnas arbetsplats samt om möjligt tillskapa en eller flera prototyp-anläggningar, som kan stå modell för framtida ny- och ombyggnader av mätstationer.

I den första etappen har ett examensarbete vid Karlstad universitet genomförts och en utvärdering av detta skett (se Qrumeluren 1/2005). Dessutom har en referensgrupp bildats, bestående av representanter från HK, MO-ledning och virkesmätare. Fram till idag finns en prototyp till ny mätstol med tillhörande armstöd som möjliggör sittande, halvsittande och stående arbetsställning. Det som inte hanns med inom ramen för examensarbetet var att få till en ergonomiskt utformad knappsats.

Dessutom ingår en del justeringar av stol och armstöd utifrån den första utvärderingen. Ambitionen är nu att fortsätta arbetet med att ta fram en prototypanläggning, men för detta krävs att vi kan få till ett samarbete med de stora mättramstillverkarna för att integrera det nya konceptet med indataregistreringen. Ett annat alternativ vi sneglar på, är att undersöka möjligheterna att bygga om befintliga arbetsplatser för att uppnå en godtagbar arbetsmiljö.

För genomförandet av detta förutsätts att respektive uppdragsgivare, som redan nu arbetar med frågan, är beredda att finansiera eventuella ombyggnader. Eventuellt ekonomiskt engagemang från VMF Qberas för etapp två är möjligt och förankrat i styrelsen.



Owe Kilström tillsammans med Emelie Löfman och Camilla Lindqvist.

Om och när en prototyp står färdig och är utvärderad, kommer vi att via våra MO chefer visa på de nya möjligheterna för våra uppdragsgivare för att på så sätt verka för en bättre arbetsmiljö. Samtal kring detta kommer att genomföras i samband med återkommande arbetsgivardialoger.

Text och foto: Fredrik Hansson

Arbetsmiljöarbetet år 2004

En gång per år redovisar de olika områdena i företaget hur det Systematiska arbetsmiljöarbetet har fungerat under året som gått. Likaså redovisas de tillbud och olyckor som har förekommit. Nedan följer ett sammandrag av redovisningen.

UPPFÖLJNING AV DET SYSTEMATISKA ARBETSMILJÖARBETET

Samverkan i arbetsmiljöarbetet har fungerat bra eller godtagbart enligt svaren. Två skyddscommitémöten har hållits på fem mätområden, ett mätområde höll ett möte.

Arbetsförhållandena har undersökts genom skyddsronder, enklare besiktningar och uppföljningsbesiktningar.

Fyra mätområden har 100% täckning, vilket innebär att alla mätplatser har fått en genomgång av arbetsmiljöförhållandena. Ett mätområde har 85% täckning och ett område har täckts till 70%.

Mätplatsträffar med arbetsmiljöfrågor har förekommit på alla mätområden och ser ut att vara ett naturligt inslag i träffarna. Företagshälsovården har använts i arbetsmiljöarbetet på alla mätområden utom ett.

På frågan om hur överenskomna åtgärder åtgärdas är det även för år 2004 spridda svar. MO1 svarar Nja, MO2 Ja/nej, MO3 Ibland, MO4 Det nödvändigaste, MO5 Oftast och MO6 Ja. Det verkar fortfarande vara så att en överenskommelse inte tas på allvar och med respekt av inblandade parter. Det är två mätområden som tycker att

de har tillräckliga kunskaper för att medverka i arbetsmiljöarbetet. Ett område tycker att det finns kunskapsluckor när det gäller olika regelverk, ett område saknar den psykosociala biten och två områden saknar löpande utbildning inom allt.

Frågan om arbetsmiljön på intranätet har gått ut till alla anställda har tagits bort från frågorna under år 2004.

TILLBUD

Under året har rapporterats 7 tillbud på hela företaget. 1 tillbud på vardera Ala, Vallvik, Norsälven, Valåsen och Gruvöns bruk. 2 tillbud på Gruvöns såg.

OLYCKOR

En olycka på Vänerply och en olycka på Hälleforsnäs.

Text: Owe Kilström

Utbildning med kvalitet

I mitten av maj samlades hela kvalitéorganisationen samt herrar Tonny Kubénka, Peter Högberg och Fredrik Hansson till en tre-dagars utbildning på Remas Log 3D mätramar.

Samling skedde på Gruvöns sågverk, där platschefen J E Lindblom tog emot och hälsade välkommen. Han presenterade Åke Svensson, chef för service och support på Rema Control, som skulle leda utbildningen. Han berättade vidare om Gruvöns drift, sågade volymer och inte minst det goda samarbete, som upprättats med VMF Qbera genom Lars Friman, och de goda möjligheter till förfinad sågning och utfall i Remas 3D Log mätram.

Vid en rundvandring på timmerplanen berättade Lindblom vidare om den sortering av olika stocktyper i olika kvalitéer som genomförs. Gruppen vandrade vidare upp i mätstationen där mätningen pågick för fullt med för dagen mycket barkfallet gransågtimmer. Besöket på Gruvön avslutades med en titt på kontrollmätplatsen, där ett antal kontrollstockar blev föremål för närmare studium beträffande sten- och grusförekomst. Dagen började nu lida mot sitt slut och i splittrad form avåkte gruppen mot konferensanläggningen Apertin utanför Kil, där incheckning och en välbehövlig middag intogs.

Under torsdagen undervisade Åke Svensson på Rema oss på ett suveränt sätt om mätramarnas och då främst 3D logens möjligheter. Frågorna var



Apertins konferenshotell.

många av förklarliga skäl, denna utbildning borde skett mera handfast när mätramen kom ut på marknaden och installerades på mätplatserna. Åke presenterade också Rema Control Sweden AB, som har 25 anställda varav 5 på serviceavdelningen samt de nya produkter som nu är under tillverkning och leverans, bl a 3D-Bark som kan komma att bli en stor tillgång för sorteringen av timmer, när barkavdragen genom ramen ger en avsevärd mindre spridning än med manuella barkavdrag.

Före middagen, som intogs lite senare än vanligt, presenterade Åke sin son Claes, som sysslar med trolleri och fingerfärdighet. Denne körde nu ett program som fullständigt chockade de närvarande. Han gjorde bort den ena efter den andra av oss och skratten ekade i lokalen när kungar och ess kom i turordning, kort försvann plötsligt, av en mjuk boll blev det 5-6 och inte nog med det, en kvalitérevisor blev av med sin mobiltelefon.

Lugn Margareta, den hittades i denne nye "Laberos" rockficka och återbördades till sin rätta ägare under ett fruktansvärt jubel. Ja, detta var underhållning för trötta huvuden.

Avslutningsdagen fortsatte på Apertin, med genomgång av testutrustningar för 3D-log ramar. Det konstaterades en del brister i materialets

beständighet med krympning och utvidgning beroende på temperatur, något som gruppen ansåg måste ses över. Mitt på dagen besök igen på Gruvön, där stationens metalldetektor skulle testas och så händer det som väldigt ofta sker. En stock med skrot i fastnar av någon outgrundlig anledning i detektorn, motorsågen tas fram och stocken sågas sönder och hela anläggningen slås fullständigt ut, ingenting fungerar!

Åke Svensson träder in på arenan och metodiskt tar han sig an problemet. Efter en dryg timme är anläggningen igång och vi kan testa metalldetektorn som fungerar utan anmärkning. Sammanfattningsvis en utbildning med kvalitet.

Text och foto: Leopold Johansson



J.E. Lindblom (till höger) platschef Gruvön, tillsammans med några kvalitérevisorer.



Gruvöns sågverk.



Åke Svensson, Rema Control, svarade för utbildningen.

Stämman 2005

Årets stämman hölls nästan en månad tidigare än vad vi är vana vid, nämligen redan den 20 april. Anledningen var att vi i år hade vår stämman tillsammans med SDC. Kanske en ny tradition i samverkansandan att vi vart tredje år har stämman samtidigt, eftersom VMF Syd hade sin stämman tillsammans med SDC förra året

Platsen för årets stämman var Högbo Bruk, där järnhanteringen har anor sedan 1600-talet. Högbos ägare år 1858, konsul Göran Fredrik Göransson och hans medarbetare, var först i världen med att utveckla bessemermetoden i industriell skala. Ståltillverkningen flyttades några år senare till en sandig vik av Storsjön invid järnvägen och därmed var grunden till staden Sandviken och företaget Sandvik lagd. Nog historia och tillbaka till nutid och den 20 april.

Ett 70-tal stämmodeltagare närvarade när först SDC genomförde sin stämman odramatiskt. Direkt efter tog ordförande Lars-Erik Eld och VD Anders Rixon plats på podiet och VMF Qberas stämman inleddes. Utöver de vanliga fördragningspunkterna enligt stadgarna informerade Jan-Åke Ronström om att SVDB Mitts stämman fattat beslut att godkänna fusionsavtalet som upprättats med VMF Qbera och som innebär att SVDB Mitt fusioneras in i VMF Qbera. VMF Qberas stämman kunde sedan godkänna förslag till stadgeändring till följd av fusionen.

SVDBs verksamhet skrev vi om redan i Qrumeluren nr 1, 2004. Arbetet med a-jourhållningen av Nationell VägData-Bas kommer således efter fusionen att ingå i VMF Qberas verksamhet.

Ordföranden avslutade sedan stämman med föreningens varma tack till avgående ledamoten Arvid Svanborg,

som lämnar inte bara VMF Qbera utan även Sverige och Mellanskog för nya utmaningar i Asien.

Efter en guidad rundvandring på Högbo Bruk kunde deltagarna avnjuta en god middag med många tal framför allt till SDCs VD, Bengt Wikman, som i och med stämman slutar och kan ägna mer tid åt både jakt och fiske som nybliven pensionär.

Kvällens höjdpunkt var nog ändå överraskningen till just Bengt, nämligen Arja Saijonmaa. Hon gjorde ett mycket uppskattat framträdande och sjöng flera av sina välkända sånger.

Text: Margareta Perlström

Foto: Lena Kjellberg



Arja Saijonmaa

VI FÅR NYA TELEFONNUMMER DEN 29 AUGUSTI 2005



Måndagen den 29 augusti byter vi till Centrex växel och får därmed nya telefonnummer. Förteckning över nya nummer har skickats ut via e-post i juni.

Vi samlar alla abonnemang i en gemensam nummerplan från 023-456 00 upp till 023-456 99. Mobiltelefonerna ersätter de fasta telefonerna och får också ett eget växelnummer. (Mobilnumren är de samma som tidigare).

Den stora fördelen är att medarbetarna blir mer tillgängliga både på och utanför kontoret samt att servicegraden höjs. Inga vidarekopplingar behövs och vi ringer "internt" inom VMF Qbera.

Sista dagarna i augusti ska samtliga tjänstemän genomgå användarutbildning för att förstå och kunna systemets tjänster och funktioner.

KOMPETENSUTVECKLING

Under senare delen av hösten kommer vi förhoppningsvis i gång med det nya kompetensutvecklingsprogrammet. Denna gång kommer det att handla helt och hållet om virkesmätning.

Anledningen till detta är det arbete som pågår för en förändrad sågtimmermätning samt en harmonisering av massavedsmätningen i landet. Än så länge har något startdatum för dessa förändringar inte bestämts men vi skall i alla fall se till att vi är rustade när förändringarna kommer. Eftersom förutsättningarna inom olika områden varierar kommer vi inte att förlägga utbildningen till en enda plats, utan den kommer att flytta runt mellan olika platser.

Text: Fredrik Hansson



Jan-Erik Blom, guidade på Högbo bruk, samt Anders Rixon.

En resa genom MO Karlstad

– natur, kultur och lite virkesmätning

I detta nummer av Qrumeluren fortsätter vi att presentera de olika mätningsområdena. Från MO Norrköping far vi åt nordväst till trakten mellan och kring de stora sjöarna. Här breder MO Karlstad ut sig från i söder Vänerens och Vätterns sydspetsar upp över Västgötaslätten förbi Tivedens skogar och ända upp i Bergslagen. Naturtyperna är många, från bördiga slätter i söder till norrländska barrskogar i norr och de stora sjöarnas stränder som präglas av ett pinande kustklimat.

På området finns tolv stycken fasta mätplatser, dessutom ett antal terminaler där mätning sker ibland. Antalet mätare är 64 stycken, därav 10 ambulerande. Vi skall beskriva området genom att göra en resa från söder till norr, stanna till vid industrier, kulturminnen och olika naturtyper - så spänn fast er.

START I TIBRO

Resan startar från Bröderna Johansson i Tibro, Västergötland, som det skrevs om i förra numret av Qrumeluren. Mätaren där heter naturligtvis Jan-Olof Carlsson, ursäkt från Jonas. Vi åker väg 49 längs med Vätterns västra strand mot Olshammar och Aspa Bruk i Närke. Nästan framme går det upp för oss att vi någonstans på vägen passerat Göta kanal. När vi väl är i Olshammar upptäcker vi att det finns mer att se än pappersbruket och mätstationen. Här finns Birgittakyrkan, en gårdskyrka från 1620-talet som naturligtvis fått sitt namn från Den Heliga Birgitta. Alldeles utanför grindarna till bruket finns också Olshammarsgården. Det är författaren, svenska akademiledamoten och nobelpristagaren Verner von Heidenstams födelsegård. Pappersbruket, Munksjö Paper Aspa Bruk AB, som sedan några månader ägs av ett investmentbolag, IQT, tar endast emot barrmassaved och sågverksflis. Mätstationen är mestadels bemannad i tre skift under året.

Vi åker vidare i Närke mot Askersund och passerar skylten där det står Fagertjärn 5 km. Den lilla tjärnen i Tiveden är ju vida berömd för sina röda näckrosor. Vi åker också förbi Bellmanmuseet, Aspa Herrgård och Stjärnsunds slott. Aspa herrgård drevs nyligen av TV-profilen Sivert Öholm och hans fru. Stjärnsunds slott byggdes 1798-1808. Här bodde i mitten av 1800-talet sångarprinsen, prins Gustav.

Framme vid Askersund viker vi av västerut mot Hasselfors. Vägen mellan Askersund och Laxå är nog den krokigaste vägen i hela MO 5 men det är mycket vackert där den slingrar sig fram mellan Laxsjöarna. Hasselfors sågverk är ett gransågverk, som ägs av Tetra Group, d v s Sveaskog och Mellanskog. Mätstationen sköts av Valter Lindahl och Staffan Thor, som växlar mellan förmiddagsskift och eftermiddagsskift. Timret från egna skogar, ca 60 %, vägs in med probvuntsuttag, resten stockmäts.

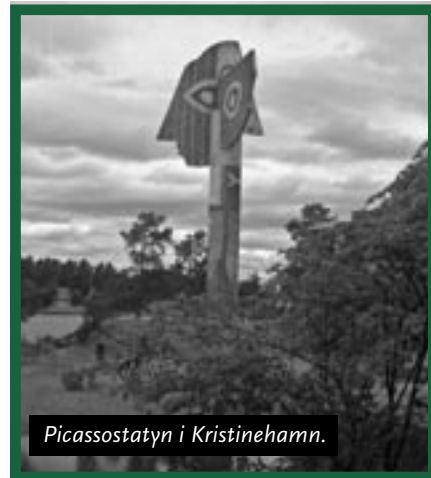
TILLBAKA MOT VÄSTERGÖTLAND

Vi fortsätter västerut mot Vänerens strand och Vänerply i Otterbäcken. Här svarar man ned grova stockar av gran och tall för tillverkning av plywood. Vänerply är numera i kanadensisk ägo och Kjell Carlsson och Staffan Hast sköter mätningen. Några kilometer söder om Otterbäcken finns Sveriges nordligaste bokskog, Surö bokskog. Vid Sjötorp passerar man åter över Göta kanal.

NU VÄNDER VI BILEN MOT VÄRMLAND

Resan går vidare norrut längs med Vänerens östra strand, till Bäckhammars pappersbruk som sedan något år ägs av Procuritas Investmentbolag efter att tidigare under många år varit i familjen Petterssons ägo. Mätstationen bemannas av fyra mätare i två skift.

Vi fortsätter norrut och håller oss kvar i Värmland.



Picassostatyn i Kristinehamn.

Några kilometer från Kristinehamn svänger vi österut mot Degerfors och vidare till Alfred Nobels Karlskoga. I Degerfors kan man besöka naturreservatet Sveafallen, som är ett minnesmärke från istiden och består av torrlagda vattenfall och jättegrytor.

Från Degerfors följer vi sjön Möckelns strand till Valåsens sågverk, som sedan några år ingår i norska Moelvenkoncernen. Det är ett stort sågverk, där det årligen mäts in ca 700 000 m³ fub varav 500 000 m³ fub stockmäts. Därför sysselsätts sex mätare året runt i två skift. I Karlskoga kan man bese Nobelmuseet i Alfred Nobels Björkborn.

VÄSTMANLAND

Från Karlskoga fortsätter vi österut och åker över Bergslagskanalen. Så kallas den sjöled som förbinder Karlskoga med Filipstad och där sjöarna byter namn efter varje sund. Vi är på väg till "Slaggtippen" i Hällefors, som är vår minsta arbetsplats. Här mäts periodvis in nio-tio billass/dag med granmassaved, som sedan lastas upp på järnvägs-vagnar för vidare transport till Kvarnsveden i Dalarna.

På väg tillbaka till Värmland passerar vi Grythyttan, som ju Carl-Jan gjort vida känt under senare år p g a sitt matkunnande. Några minuter senare passerar vi Loka Brunns, där de stora bryggerierna än idag hämtar stora kvantiteter vatten till sin läskedryckstillverkning. Loka har även Spa och en större badanläggning. Loka är en idyll och värt ett besök. Men nu åker vi mot Väneren igen och närmar oss Kristinehamn, där man kan åka bil ut mot den vackra skärgården och fram till Picassoudden. Där står statyn som Pablo Picasso skänkte Kristinehamns kommun. Vi vet inte om den är vacker men den är berömd.

Nåväl, vi fortsätter mot väster och nästa



Ambulerandeträff i Skoghall. Övre raden: från vänster Jonas, Jerry, Mattias, Jerry M, Jan-Olof, Curth, Bosse, Christer, Olle, Sven-Åke, Erik, Tor, Peter.

anhalt, som är Ulvsby Trä sågverk, Skattkärr. Det är ett relativt litet sågverk, som sysselsätter ett tjugotal personer. Det ägs och drivs av Robert och Britt Eriksson. Den sistnämnda var även tidigare delägare i Bäckhammars bruk. Mätstationen sköts förtjänstfullt av Olle Lindberg, åtta timmar om dagen fem dagar i veckan.

KARLSTAD

Nu fortsätter resan med ny chaufför, det gäller ju att ha koll på vilotiderna. Vi närmar oss Karlstad från öster och strax bakom lantmännen dyker Alsters Herrgård upp. Detta är diktaren Gustav Frödings födelsehem, som idag drivs av Karlstad kommun som en minnesgård.

Vi passerar värmeverket Heden (se sep. artikel), som producerar fjärrvärme och el. VMF Qbera har haft en del mätning där, oklart hur det blir i framtiden.

Snart är vi inne i Karlstad, som ligger i ett unikt insjödelta. Mitt i staden delar sig Klarälven i två huvudfåror, dessa delar sig sedan i ytterligare åtta mynningsarmar ut i Väneren. Under vårfloden transporterar älven cirka 5000 ton sand och annat material per dygn ut i Väneren.

MO KONTORET

Nu skall vi besöka vårt huvudkontor i Skoghall, strax söderut. Samhället ligger på ön Hammarö, som först år 1929 fick broförbindelse med fastlandet. Det är ganska rörigt att komma in på kontoret eftersom det pågår en ombyggnad till lägenheter i stora delar av huset.

Här i lokalerna arbetar MO-chef Jan Nilsson, född på orten och med bakgrund på sågverket (nedlagt), bruket och sedan på Skoghalls mätstation i Wermländska inmättningsföreningens regi. Sommaren 2001 tillträdde han som ansvarig chef på MO Karlstad. Vi fortsätter vandringen i korridorerna, som numera inte är långa, och träffar på Gunnar Fröberg och Christer Andersson. Dessa två arbetar som biträdande chefer, Gunnar i öst och Christer i väst. Gunnar bor i Mellösa strax utanför Örebro, började som vägmätare -66 på Mellansvenska föreningen och har snart gjort 40 år i virkesmätningens tjänst. Christer, från Säffletrakten, är yngst på kontoret har ett förflutet som brandman innan han -95 började som mätare på Gruvön.

Vi går nu till fikarummet för att se om det är något på gång. Jodå, där står vår IT-ansvarige Lars-Olov Thyberg och skruvar på kaffebryggaren, rengöring påstår han. Lars-Olov är född i Skoghall, har arbetat på kemifabriken och bruket innan han blev mätare. De sista åren har han haft heltid med data. När bryggaren puttrat klart kommer kontrollrevisor Lars Friman och sätter sig, tar upp tråkåsa och termos och berättar att han har flyttat hit från Lidköping, varifrån han pendlat under 20 år. Han började som vägmätare på Skaraborgsdistriktet 1971.

SKOGHALL

Ett rejält stenkast från kontoret ligger Skoghallsbruk, ägt av Stora Enso. På bryggan möter vi Göran Ankarsund, som mäter en av många flisbilar. Fördelningen mellan massaved och flis är 60/40. Göran arbetade tidigare åt "Klarälvens flottningsförening", då virket från Trysilområdet flottades på älven fram till -91. Även nu kommer en hel del norskt virke hit med järnväg från Österdalen. Dagliga järnvägsdrag kommer också från Småland.

Vi säger adjö till mätarna i Skoghall och fortsätter vår färd västerut. Passerar över ytterligare två älvgröner, vinkar till mätare Bäcklund, som bygger hus på vänster sida, och är sedan ute på Europaväg 18 mot Oslo. En fikapaus vore inte dumt och vi svänger av vid Skutbergets friluftsområde, tar fram termosen och vad ser vi framför oss. Jo, hela den ståtliga fotbollsplanen där Qberas korplag spelat sina matcher från division 7 fram till division 3, då toppen nåddes. Efter fikat fortsätter färden över Sörmons naturreservat, skymningen börjar falla och skuggorna bli långa. Trakten består av sandrevlar och sanddyner bevoxna med tallskog, har man tur kan man få se den sällsynta sandödlan. Vänervattnet passerar här genom sandlagren innan det rinner ut som dricksvatten till Karlstadsborna.

NORSÄLVEN SÅGVERK

Tallhedarna tar slut och vi kommer in i ett öppet jordbrukslandskap, passerar naturbruksgymnasiet Lillerud och kommer fram till Norsälven, som är Frykensäjöarnas utlopp i Väneren. Norsälven är ett tallsågverk, som ägs av Moelven. Här arbetar Magnus Åberg och Anders Persson, två "fryksdalingar" med pigga ben och lång resväg.

GRUMS OCH BORGVIK OCH STICKPROV

Nu närmar vi oss slutet på vår resa längst västerut på området, höga skorstenar reser sig som tuppfjät mot himmelen. Vi har kommit till Grums, där vi har två stora industrier. Först stannar vi vid Gruvöns sågverk som drivs av Stora Enso. Här på den nybyggda mätstationen sitter Lena Jura och Arnfinn Rörmö och mäter grantimmer. Snett framför sig ser de den avsmälta slalombacken och ute till höger över Äsfjärden kan Önsnäsfiiren skönjas. Mätningen sker här i två skift med två mätare åt gången.

Vår sista anhalt men definitivt inte den minsta blir Gruvöns bruk, ägt av Billerud. På den stora plattan vid infarten klavas stickprov av den så kallade "stickprovgruppen". Det är tre mätare som svingar klavarna, Sven-Åke Loberg, Tor Teige och Jonas Alpsten. Alla stickprov på MOt, utom vid Aspa bruk, mäts av denna grupp, som åker runt mellan mätplatserna och mäter och redovisar resultatet. Tor, som bor längst västerut, mäter också regelbundet på Torsbyområdet. –" Många gånger delar



Borgviks hytta vid midsommar

vi upp oss och får hjälp av mätarna på stationerna", säger Sven-Åke. Han firar för övrigt snart 10-års jubileum på denna tjänst. När vi kommer in på mätstationen träffar vi Mats Rönntorp och Ingemar Johansson, som arbetar på eftermiddagsskiftet. De berättar: –" Vi är tolv mätare som mäter in drygt 2 miljoner m3fub/år och vi har öppet dygnet runt. Det kommer 3 järnvägsdrag/dygn, 3-4 båtar/vecka både från Skottland och Baltikum och nu efter stormen även från Sölvesborg. Ungefär en tredjedel av veden är löv."

Vi frågar Mats om några speciella kulturminnen i trakten och får då tips om Borgviks bruk, där han är född. Det är en av landets bäst bevarade bruksmiljöer från äldre tid. Här fanns kvarnar, sågar, masugn, valsverk och stångjärnshammare m m. Värt att nämna är att det stål som användes till Eiffeltornet i Paris kom härifrån.

SLUT PÅ RESAN

Nu är alltså dagen till ända och vi har gjort en lång resa. Vi har passerat genom Västergötland, Närke, Västmanland och Värmland. Sett industrier, slott och skogar. De mätstationer som vi har besökt, mäter sammanlagt i 2,1 miljoner m3fub sågtimmer, 4,3 miljoner m3fub massaved och drygt 1 miljon m3fub cellulosaflis. Nu är vi trötta och tackar för oss, kryper in i tältet och somnar gott.

Hälsar Jerry och Jonas.

Text: Jonas Alpsten och Jerry Myrén



Stickprovgruppen i solsken

Arbetsplatsbesök på VMF Qbera



Deltagarna fr v övre raden: Stig Sohlén, Lars Nyman, Stig-Göran Olsson, Pontus Sjöstrand, Lis-Marie Fond och Dan Persson.

Vid den senaste avtalsuppgörelsen kom fack och arbetsgivare överens om att tillsätta en partsgemensam arbetsgrupp som skall utreda förutsättningarna och möjligheterna att lämna förslag på ett arbetsmiljöavtal för vårt avtalsområde virkesmätning.

Syftet är att fokusera på och stärka de lokala parternas arbete med i första hand det systematiska arbetsmiljöarbetet, säkerställandet av en god företagshälsövård, ändamålsenlig rehabilitering samt erforderlig arbetsmiljöutbildning till chefer och skyddsombud. Det är bakgrunden till det arbetsplatsbesök som gjordes i Gävleområdet den 9 juni.

Syftet med arbetsgruppens besök var att få en bild av de olika arbetsuppgifter och arbetsmiljöer för virkesmätare som finns. Gruppen som besökte mätstationerna vid Korsnäsverken, Kastets Sågverk och Skutskärsverken bestod av Lis-Marie Fond, SIF, Dan Persson, Skogs- och Träfacket, samt Pontus Sjöstrand och Stig Solén, Skogs- och Lantarbetsgivareförbundet.

Från VMF Qbera deltog de lokala förhandlingsombuden Stig-Göran Olsson, SIF och Lars Nyman, Skogs- och Trä, samt biträdande områdeschefen Ove Söderkvist.

Besöket började på Korsnäsverkens mätstation där travmätning av timmer och massaved samt flismätning utförs, därefter besöktes Kastets sågverks mätstation med tvärgående timmertransportör.

Vid Korsnäsverkens mätstation för båt- och flismätning förevisades flissällning samt torrhaltsbestämning av flis och bark. Vid Skutskärsverkens mätstation lades tyngdpunkten på att informera sig om mätning och hantering av importved.

Dagen avslutades med en diskussion ute i det fria då årets första sommarlag sammanföll med arbetsgruppens besök i Gävleområdet. Deltagarna var mycket nöjda med vad de fått se och blivit informerade om och framförde att intresse finns för flera arbetsplatsbesök.

Text: Stig-Göran Olsson, Sif-klubben

Bowling på Nöjesfabriken

För årets (2004) trivselpengar samlades 20 virkesmätare med fruar och flickvänner på Nöjesfabriken i Karlstad för att spela bowling och njuta av god mat och dryck. En fin blandning folk från kontoret, Skoghall, Ulvsby trä, Gruvön och diverse ambulerande.

BOWLINGENS BAKGRUND

Innan spelet introducerades i Sverige hade här spelats en föregångare med käglor men 1909 stod den första bowlingbanan klar i "huvudstan". Initiativtagare var Bruno Söderström (bronsmedaljör i stav, London 1908 på 3,58) som tillbringat flera år i USA där sporten var längre kommen. Den stora bowlingstaden blev snart Uppsala där folk upprördes över "studenternas överdrivna spelande". Professorer skakade på huvudet då de såg de glesnande leden vid föreläsningarna. De unga studenterna ansåg sig ha laga förfall för bortavaron, då de var så uppsvållda på fingrarna att de ej kunde anteckna.

NÖJESFABRIKEN

Som namnet antyder var det ursprungligen en mekanisk verkstad grundad 1860 (Karlstad mekaniska verkstad, KMW). KMW producerade på den tiden mycket utrustning för massaindustrin



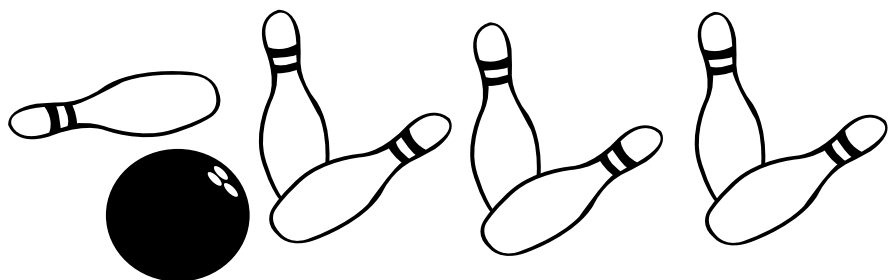
Lars-Olof och Malin



Bakre rad från vänster: Hans-Erik, Christer, Kenneth, Jan, Lars-Olof, Mattias, Jerry, Margareta, John-Erik, Malin, Erik, Maria, Ida, Boel, Olle, Christoffer och Sandra. Saknas på bild: Jonas och Arnfinn.

bl a till den närbelägna "Billeruds sulfittfabrik". Här byggdes även ångbåtarna "Selma Lagerlöf" och "Gösta Berling", som trafikerade Fryken. En del av kvarteret Gjutaren innehåller idag "Nöjesfabriken". Där ryms bowling, go-kart, simulatorgolf, restaurang och nattklubb under samma tak. 16 stycken automatiserade bowlingbanor gör att det bara är att "kasta och glänsa". Glänste mest denna kväll gjorde vår "datanörd" Lars-Olof Thyberg, som vann före "festfixaren" Malin Nederman. Malin hade ordnat denna afton helt fantastiskt bra och delade ut pris både till förste som siste man. En god viltbuffé avslutade kvällen för den äldre generationen och inledde densamma för de yngre.

Text och foto: Jonas Alpsten



"DEN SOM VILL TA HONUNG I KUPAN FÅR FINNA SIG I ATT BLI STUNGEN"

Chefer studerar virkesmätning i Kanada

I slutet av maj 2005 åkte "VD-gruppen", dvs cheferna för de tre mättningsföreningarna, SDCs VD och Tor Marntell från VMR, till Kanada för en veckolång studieresa i provinserna Ontario och Quebec, som ligger i östra delen av landet.

Syftet med resan var att studera virkesmätning och virkesredovisning, i första hand beträffande massa- och pappersindustrin. Besöken hade förberetts mycket väl av Patric Selin, tidigare VD i VMF Nord, som har emigrerat till Kanada. Vi hade ett fullspäckt och intressant program som gjorde att vi hann ta del av mycket information på relativt kort tid.

De två provinser vi reste runt i har tillsammans nästan tre gånger större skogsareal än Sverige, men den årliga avverkningen är av ungefär samma storleksordning som Sveriges. Det finns en betydande skogsindustri, inte minst massa- och pappersindustri. Provinserna äger ca 90 % av all skogsmark. Provinserna har alltså en helt dominerande ställning när det gäller industrins virkesförsörjning och bestämmer de mättningsregler som skall tillämpas på råvara från provinsernas skogar och bestämmer den avgift (stumpage fee) som industrin ska betala per utnyttjad kubikmeter virke. Detta påverkar alltså i hög grad hur man organiserar och utför mätning och redovisning av rundvirke.

Mätningen utförs normalt av personal anställd av den köpande industrin. Tjänstemän från provinserna övervakar mätningen. Den dominerande mätmetoden för rundvirke är "mass scaling", vilket innebär vägning av virket med stockmätning av utlotade provbuntar för omräkning till fastvolym under bark. Cellulosaflisen vägs och torrhalt bestäms och sållas, ungefär som i Sverige.

I Sverige betraktar vi oss nog som världsmästare i virkesmätning. Så vad har vi att lära av Kanada? Jo, det är alltid nyttigt att se hur andra gör, man kan få nya idéer, hitta möjligheter till förenklingar och få ögonen på ny teknik och utrustning. Tiden och utrymmet medger inte någon längre utläggning denna gång; jag nöjer mig med att nämna några saker.

Rationell lossning av flisbilar på Papier Masson utanför Ottawa.



- Vägning som grundmätmetod ger en rationell kvantitetsbestämning för rundved, i synnerhet när det rör sig om stora virkesaffärer.
- Man tillämpade på ett pappersbruk obemannad mottagning och provtagning av inkommande flis; invägningen och den automatiska provtagningen sköttes av lastbilschaufförerna.
- Flissållningen är ofta mera automatiserad än i Sverige. Vi såg på två ställen en automatisk, mekanisk sållningsutrustning av fabriken Gradex, där man samtidigt kunde ladda in sex prover som sållades i följd med direkt överföring av vikten av de olika fraktionerna till redovisningssystemet i datorn.
- Vi såg användning av robusta, väder-tåliga, men rätt tunga handdatorer (av märket DAP) och hörde talas om Talkman, en handdator med röststyrning. (Finns nog redan i Sverige.)
- Man har inget gemensamt "VIOL" men vi såg exempel på väl utvecklade lokala (industrivisa) redovisningssystem, bl a med möjligheter till mycket pedagogisk redovisning av flissållningsresultat. Det sistnämnda kan vara något för oss i Sverige att ta efter. Man tillämpar i stor utsträckning automatisk distribution av mätresultat (flismätning) via e-post.
- En forskningsorganisation höll på med en ambitiös genomgång av tänkbara tekniker för bestämning av fukthalt och torrsubstansinnehåll i rundvirke (massaved).
- Man diskuterar delvis samma frågor som i Sverige när det gäller att styra och följa upp virkesflödet från skog till industri.

Text: Göte Bengtsson/Anders Rixon
Foto: Birger Risberg

"OM DET FINNS BOT, VARFÖR ÄNGSLAS?"

Reseskildring från Skottland

Fick ett samtal från Bengt Lundberg för några dagar sedan.

”Hej, det är Bengt. Hur var det i Skottland? Jag tänkte att du kunde skriva några rader i Qrumeluren. Jag försöker peppa de anställda att skriva några rader.”

Ska jag skriva ett resereportage? Det närmaste ett resereportage jag har skrivit är reseavdraget till deklaration, så det måste jag tänka på. Ett reportage om vår Skottlandsresa vad ska den handla om? Whisky, ale, trädgårdar, konst, fåglar, vandringar, golf?

Golf blir det inte, mina gamla golfklubbor fungerar nu mer som buskstöd och mitt handicap sitter i knäna. Men visst blir man sugen att börja igen för i Skottland finns fantastiskt fina banor, till och med kohagarna har en gräsmatta slät som en green. Får och kohagar finns det många av, framför allt i södra Skottland, böljande gröna kullar med mängder av boskap.

Vandringar kan jag heller inte skriva om för vi hyrde bil i fem dagar. Vandringar finns det annars mängder av och framför allt på ön Arran. Där vi var såg vi många vandrare och cyklister. Ön Arran ligger utanför Glasgow och de påstår att det är lite av Skottland i miniatyr och det kan jag hålla med om. Där finns både höga berg med mycket ljung och ginst i sluttningarna men också lägre gröna kullar

med boskap, ett alebryggeri och en relativt nyöppnad whisky fabrik. Arran är inte särskilt stor och man åker lätt runt på en dag men det finns många konstnärer och hantverkare på ön, så ett par dagar går nog åt.

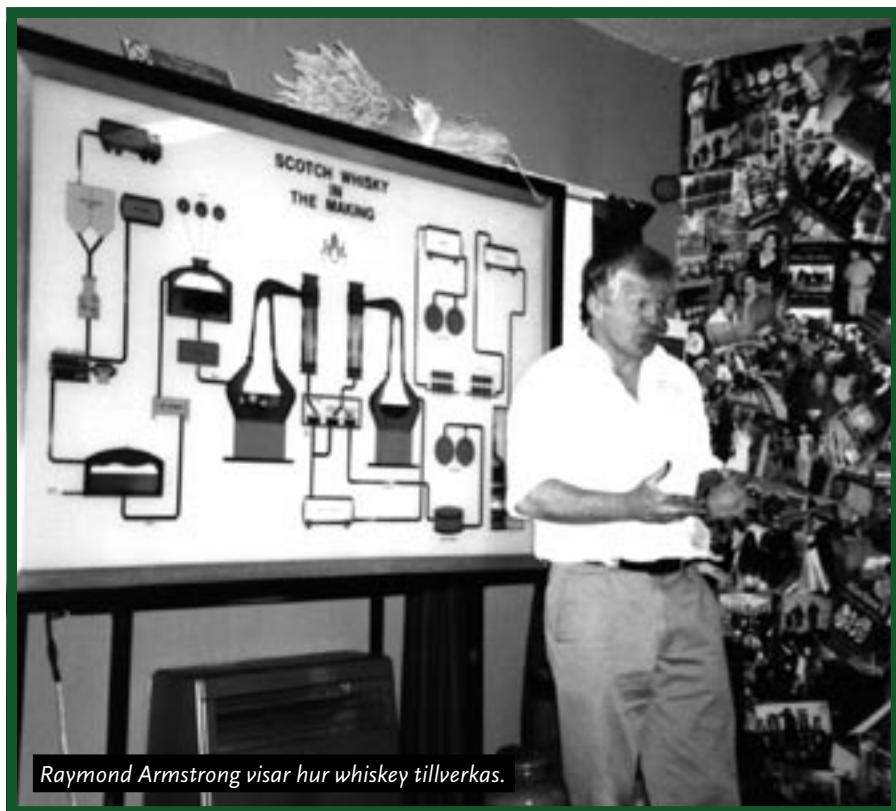
Nu sitter jag här i trädgården, och har i alla fall fattat pennan. Jag har hållt upp en 13-årig singel malt whisky från Bladnoch destillery, lagrad på sherry fat med en styrka på 57%. Livet leker och snart är det semester. Ja, jag har spätt ut den med lite vatten. Det är märkligt hur annorlunda whiskyn smakar med lite vatten i.

WHISKYTILLVERKNING VID BLADNOCH DESTILLERY

Whiskyn köpte jag i Bladnoch destillery som ligger längst söderut i Skott-

land. Bladnoch destillery är ett gammalt destilleri som lades ner på 80-talet. Fastigheten köptes 1995 av Raymond Armstrong, en nordirländare som är byggnadsingenjör, intresserad av gamla fastigheter. Han köpte fastigheten som sommarstuga men intresset för whisky gäller även irländare, så efter 5 år fick han tillstånd att tillverka whisky igen. Så nu är han dubbelarbetande; ingenjör i Nordirland, där han för övrigt har sin familj, och varannan vecka whiskytillverkning i Bladnoch. Vi hade tur, när vi kom till Bladnoch träffade vi Raymond som gav oss en egen visning och dessutom fick vi övernatta gratis på destilleriet. Destilleriet har på nytt blivit en mittpunkt i byn med en shop och turistinformation. Raymond tillverkar ungefär 2000 flaskor varannan vecka. Han anordnar även whiskyskolor för intresserade.

Skolan pågår fyra dagar åt gången, det är den tid det tar att tillverka en sats whisky. Först ska man blöta rågkornen så att de börjar växa och bli groddar. Sedan torkas de och eventuellt röks. Sedan tillsätts varmvatten och det bildas en vört, det är i praktiken öl. Därefter destilleras vörten. Bladnoch har två pannor, en på 13000 liter och en på 10000 liter. Hur det går till att bränna hoppar jag över för det kan ni, i alla fall ni som bor norr om Dalälven. Sen lagras whiskyn i fat i minst 5 år. Whiskyn får mycket av sin smak av faten, det används bara begagnade ekfat. Mest används bourbonfat från USA eller sherryfat. Vi fick smaka från olika typer av fat och det är en otrolig skillnad på smaken. Det är dessutom skillnad mellan olika fat av samma sort. Så när det gäller singel malt varierar smaken mellan faten. Blended whisky är en blandning av industrisprit och olika singelmalt



Raymond Armstrong visar hur whiskey tillverkas.

”TRÄTEKÄR FINNER SNART ORDAK”



Glenhaqn Garden, utsikt över Luce Bay. Jättegunnerna i nederkant.

blad som blir ca 2 meter, ursprungligen från Sydamerika. Den växer nu i vår trädgård som minne. Vi bor i zon 2 så den ska vara härdig med viss vinter täckning. När man tar skott eller sticklingar ska man inte fråga om lov, dels kan man få ett nej, dessutom säger man att växterna inte tar sig om man får dem. Hur som helst har vi nu två stycken gunnera och några liljor som vi inte vet färgen på än i vår trädgård. Nästa trädgård, Threave garden nära Castle Douglas, är också liksom Castle Kennedy en stor slottspark men med mera träd och barrväxter än Castle Kennedy. Här finns även en fin restaurang, handelsträdgård och galleri. Parken är stor, 24 hektar, men mycket väl ansad. Gångarna i parken är asfalterade. Stora områden av parken är en härlig blandning av exotiska barrväxter och Rhododendron. Det finns även många skulpturer i parken, bl a en jättekotte utsågad av en ekstock. Den ska jag göra en kopia av någon gång.

Om ni vill veta mer om de här trädgårdarna eller Bladnoch destillery så har dom hemsidor på nätet.

Eller gör som vi, köp en Ryan Air biljett (vårans kostade 800 kr tur och retur), hyr en bil ca 2000 kr för en vecka, ta in på Bed & breakfast (finns överallt, ca 20-25 pund per person). Och åk på egen upptäcktsfärd.

Text och foto: Mikael Villaume, virkesmätare MO6



I Threave Garden finns den här jättekotten av ek.

whisky. I billiga sorter kan det vara upp till 90% industri sprit. Industri spriten behöver inte lagras och får då ett lägre pris.

Men den här resan handlade inte bara om whisky, för då ska man åka till ön Islay där det finns 12 fabriker, eller ale, den brittiska varianten av öl, som inte har så mycket kolsyra som pilsner. Den här resan handlade mest om trädgårdar. Så det borde vara trädgårdar reportaget ska handla om. Men trädgårdar? Kan man skriva att man är 42 år och intresserad av trädgårdar? Vad ska kollegerna säga, är det inte lite fjolligt? Bli klassad som Hannu Sarenström, ni vet han i Gröna rum. Ska man dessutom nämna att förutom min fru Annelie följde min far Ruben och hans fru Christina med, kan de tro att jag inte klarar mig själv och behöver pappa med, så det kan jag inte skriva om.

Jag får ta en Whisky till. Den här gången en 16-årig Tomatin, också på sherryfat, styrka 56 % och en skvätt vatten. 56%!? Alla singelmalt lagras i ungefär 60% alkohol, den whisky som finns på bolaget har ungefär 40%, den är utspädd med vatten. Med risk att bli kallad fjolla ska jag nu skriva om de trädgårdar vi besökte. Jag får skylla på att jag sorterar papper på Fiskeby och inte virke.

FANTASTISKA TRÄDGÅRDAR

Den första trädgården vi åkte till var Castle Kennedy garden vid staden Stranraer, en stor slottspark som ligger mellan två sjöar, en promenad på ca 3 kilometer. Stanraer är känd för sina rhododendron och azaleor. Vi var där i mitten av maj och det är nog bästa tiden för rhododendron. Vid ruinerna av det gamla slottet finns en walled garden, en trädgård mellan murar där det fanns rosor, riddarsporrar, nävor och mängder av andra perenner men det var lite för tidigt för dem nu.

Dagen därpå, efter en övernattnings på Bed & breakfast i Stranraer, åkte vi till Glenwhan Garden, som också ligger i närheten av Stranraer. Det är en betydligt yngre trädgård än Castle Kennedy. Den ägs av Tessa Knott som började anlägga trädgården 1979 och omfattar nu ca 12 tunnland. Har ni vägarna förbi måste ni åka hit, en fantastisk trädgård med utsikt över Luce bay och Isle of man om vädret är fint. Här vandrar höns och påfåglar fritt i trädgården. Gångar som slingrar sig runt på sluttningarna och stora karpar i dammen. Gångarna är smala så man kommer verkligen nära växterna och trädgården känns lummig och man har en känsla av att vara på upptäcktsfärd hela tiden. Här tog jag skott av en jättegunnerna, en växt med taggiga

Revidering av VMR 's mättningsinstruktioner för sågtimmer av barrträd och massaved

Arbete pågår med att revidera VMR's mättningsinstruktioner (VMR 1-99) för sågtimmer av barrträd samt massaved. Målsättningen är att de reviderade instruktionerna skall kunna träda i kraft 2006-08-01.

Arbetet med att samordna massaveds-instruktionerna pågår i VMR's regi inom en rikstäckande kommitté; massavedskommittén. Förslaget till förändringar diskuteras inom företagen och ett färdigt förslag för remiss kommer sannolikt att finnas i september för beslut i VMR-rådet senare under hösten.

Det som bl a diskuteras är en förändring av tillredningskraven för öppen klyka och kvistning, toleransgränserna för skogs- respektive lagringsröta samt en samordning av den praktiska till-

lämpningen av instruktionen för bedömning av ytandel skogsröta i södra Sverige och volymavdrag för skogsröta i norra och mellersta Sverige.

Inom VMR-projektet "Förändrad sågtimmermätning" har sedan länge arbetats med en förnyelse av mättningsinstruktionerna för sågtimmer av barrträd.

Nuvarande referensgrupp tillsattes av VMR-rådet under hösten 2004 och har haft fyra möten under 2005. Vidare har föreningarnas kvalitetsfunktioner under vintern och våren varit involverade i insamling av kontrollstocksdata. Detta arbete har avslutats i början av juni och analyser pågår i samarbete mellan VMR och SLU.

Vid referensgruppens möten i maj och juni har diskuterats ett första utkast till ny mättningsinstruktion.

Förslaget, som innehåller fyra klasser för tall och två för gran, är en betydligt enklare mättningsinstruktion än nuvarande och där volymbehandlingen föreslås bli starkt begränsad. Exempelvis är kraven för den bästa kvaliteten i tall "Fin rotstock" mer liberala jämfört med nuvarande klass 1 (i princip dagens klass 1 och den bästa delen av klass 3). I klassen "Friskkviststock" för tall ingår en stor volymandel av nuvarande klass 4. Sällan förekommande fel har tagits bort från instruktionen och tjurveden fångas i skärpta krökbestämmelser.

Förhoppningsvis kommer ett förslag att vara klart för test och för jämförande mätningar mot nuvarande mättningsinstruktion i början av hösten.

Text: Tonny Kubénka

Lite "joll" från Glada Hudik

Oj då, det blev en fortsättning på "jollet", och även på "ämnet", nämligen pensionärsbetygmen.

Ja bekymmer blev det minsann, men hua, det kunde ha slutat riktigt illa. När man inte är fulltränad ska man gå ut lite försiktigare än jag gjorde.

Ja, trängas i köer klarar jag riktigt hyfsat, även att klaga på att allt är så dyrt. Men Ålandsresan, herre jösses, den skulle jag ha väntat med.

Där ska ni veta fanns proffsen, 70+ och en och annan 75+, oförsämr pigga vill jag påstå och en taktik och list som man trodde inte fanns. Speciellt en blå/grånad lady från Överhogdal men jag bara blev stöss.

In i matsalen hasade hon med rullator, är nog många med ömma hälsenor ännu, men den "glömde" hon fort när maten kom inom synhåll. Men ni skulle ha sett, jösses vad hon "lassade" på, hon fick t o m en applåd men även en jåkla armbåge i sidan av en annan "fin dam" som tyckte att: spar till oss andra också.

Hur det gick för mej?

Ja, allt blev svart, ja det blev mörkt framför mej.

Varför undrar ni? Jo, pga en storvuxen finne, att det bara finns så stora människor. Men kors nu "åker jag i" Ålandshav, tänkte jag, när han tog ett steg bakåt så ljuset kom tillbaka.

Han sa nåt "γxi kaxi" och viftade med ena handen framför mina ögon. Rädd blev jag men talade om för honom att nån γxa har jag inte, å inte är jag kaxig heller, bara så du vet sa jag, samtidigt som jag i ögonvrån kollade om jag skulle kunna försvinna under bordet.

Vad han svarade på det under de närmaste fyra minuterna har jag ingen aning om, men tala o rya det gjorde han, på finska förstås.

Efter denna fadäs är det bäst att "ligga lågt" ett tag framöver, "träningen" får bero. Mögligen går jag på mitt första PRO-möte, men kommer att ta plats långt bak i lokalen, kanske med mörka glasögon, men jag ska komma igen och bli en fullfjädrad pensionär, det lovar jag.

PS. På Åland hade jag tänkt besöka Ärland, men då var han på Öland, synd. DS

Åke Jansson

NYHETER FRÅN PERSONAL- AVDELNINGEN

AGB - nya bestämmelser

Fr o m 1 april 2005 gäller nya bestämmelser för avgångsbidrag, AGB, som utgår då någon blir uppsagd p g a arbetsbrist. Ersättningen kan ges ut till den som fyllt 40 år och varit anställd minst fem år och består numera av ett engångsbelopp om 25-36 000 kr beroende på ålder. Vad som gäller specificerat finns att läsa på Afas hemsida.

Arbetstidskontot

Ny avsättning till arbetstidskontot gjordes den 1 april för alla anställda. Liksom förra året uppgick beloppet till 3 % av löneunderlaget eller 54 tim ledighet för virkesmätarna och 1,5 % eller 27 tim ledigt för tjänstemännen.

I år valde man att disponera pengarna på följande sätt:

	Betald ledig tid	Pensionspremie	Kontant
Virkesmätarna	149	20	151
Tjänstemännen	9	3	22

*Vi gratulerar, vi gratulerar,
vi gratulerar...*



BEMÄRKESEDAGAR

60 år

Håkan Karlsson, 5 oktober	Område Gävle
Anita Alfredsson, 10 oktober	Karlstad
Gunnar Eriksson, 16 november	Norrköping
Hans-Erik Larsson, 11 december	Söderhamn
Per-Olov Westerberg, 28 december	Gävle

50 år

Valter Sjögren, 2 september	Borlänge
Peter Högborg, 6 november	HK
Gerth Wennström, 24 november	Borlänge

30 år

Malin Nederman, 23 oktober	Karlstad
----------------------------	----------

Den som inte vill bli uppmärksam under bemärkelsedagar, kontaktar redaktionen!

PERSONALFÖRÄNDRINGAR

MO SÖDERHAMN

Åke Jansson, Iggesunds mätstation, har gått i pension per den sista april. Han ersätts av Lars-Erik Wahlström, som även tidigare jobbat mestadels i Iggesund. Under sommaren 2005 kommer Östen Jonsson och Nisse Persson att vara hos oss som sommarvikarier främst vid Iggesunds Bruk.

Avtackning av Åke Jansson

Som avslutning på Åkes mycket långa gärning inom nuvarande och förevarande för- eningar gjorde vi en liten nostalgiresa till de platser, där Åke startade sin bana. Färden gick mot Bjuråkersskogarna, där Åke jobbade med mätning på sjöar och allehanda övriga skogliga uppgifter.

En av hans första chefer var Sven-Erik Svensson, sedermera mätningsinspektör, som jobbade som skogvaktare i Hedvigsfors. Ett av de första minnen Åke hade från Sven-Erik, var att han misslyckades med en yxa och fick den i benet med kraftigt blodvite som följd. Vid Rossåsens fåbodvall stannade vi för att avnjuta en eftermiddagsfika i det vackra vädret och där fick vi höra en hel del om livet som ung i Hedvigsfors och det var inte utan att man rodnade litet.

Nåväl, så gick färden vidare och i dess senare del passerade vi Moviken, där vi företog ett besök på den gamla båten Fortuna, som tjänstgjorde som bogserbåt på Dellen och säkert drog en hel del av det virke, som Åke tidigare tummat på sjöisarna längre uppströms i Svågadalen. Skepparen Erik Holm, tidigare ekonomichef på MoDo Skog, visade oss båten vilket naturligtvis var mycket intressant.

Efter en resa på 21 mil avslutades dagen med en middag på restaurang Medelhavskällaren, där vi tackade Åke för allt fint arbete genom åren.

Text: Lars Persson



Lars Persson, Åke Jansson
och L-O Jonsnäs.

MO GÄVLE

Rolf Stolt, har avgått med pension vid årsskiftet. Rolf har varit anställd sedan 1980 och varit verksam hela tiden vid Norrsundets mätstation där kopparfors sågverk också ingår.

Vi tackar Rolf och önskar honom lycka till och många fina år som pensionär.

Niklas Anderen, har slutat sin anställning vid Nyby sågverk mars 2005 för att övergå till egen verksamhet.

Tommy Eklund, anställdes vid Korsnäs mätstation april 2005. Tommy kommer direkt från en anställning på MO Norrköping som ambulerande.

Fredrik Larsson, började sin anställning vid Norrsundets mätstation juni 2005. Han kom från en anställning på Söderhamns MO, som mätare vid Ala sågverk.

Janne Olsson, började sin anställning vid Nyby sågverk juli 2005. Janne kommer direkt från anställning som truckförare vid timmerhanteringen på Nyby såg.

Roger Olsson, slutar sin anställning vid Heby sågverk under förhösten 2005 för att flytta till Västeboende och där "leva på vad jakten ger". Lycka till.

Mikael Lundin, anställs på Heby sågverk 1 augusti 2005. Mikael har en 20-årig bakgrund som skogsmaskinförare. För närvarande anställd vid Västerås Stift skogsavdelning.

Text: Anders Persson

MO NORRKÖPING

Jonny Eriksson i Rockhammar har efter en längre tids sjukskrivning fått sjukersättning. Jonny anställdes 1970 och är en av de gamla trotjänarna på distriktet.

Ingela Oscarsson är åter på väg tillbaka till mätstolen i Åker efter att under en kort sejour provat på ett annat yrke. Ingela beräknas tillbaka först efter semestrarna.

Bosse Renholm och Olle Höglund har under en tid ökat sina deltidstjänster från halvtid till heltid.

Text: Stefan Backman

Jag vill tacka för den tid tillsammans med er, snälla och trevliga arbetskamrater på VMF Qbera.

Jag uppskattade verkligen den goda och varma kamratanda som rådde och råder på Gruvön samt Skoghalls mätstationer.

Ett extra tack för vackra blommor, fina presenter och trevlig hockeyresa!

Pensionären Bengt Gustafsson, Säffle